

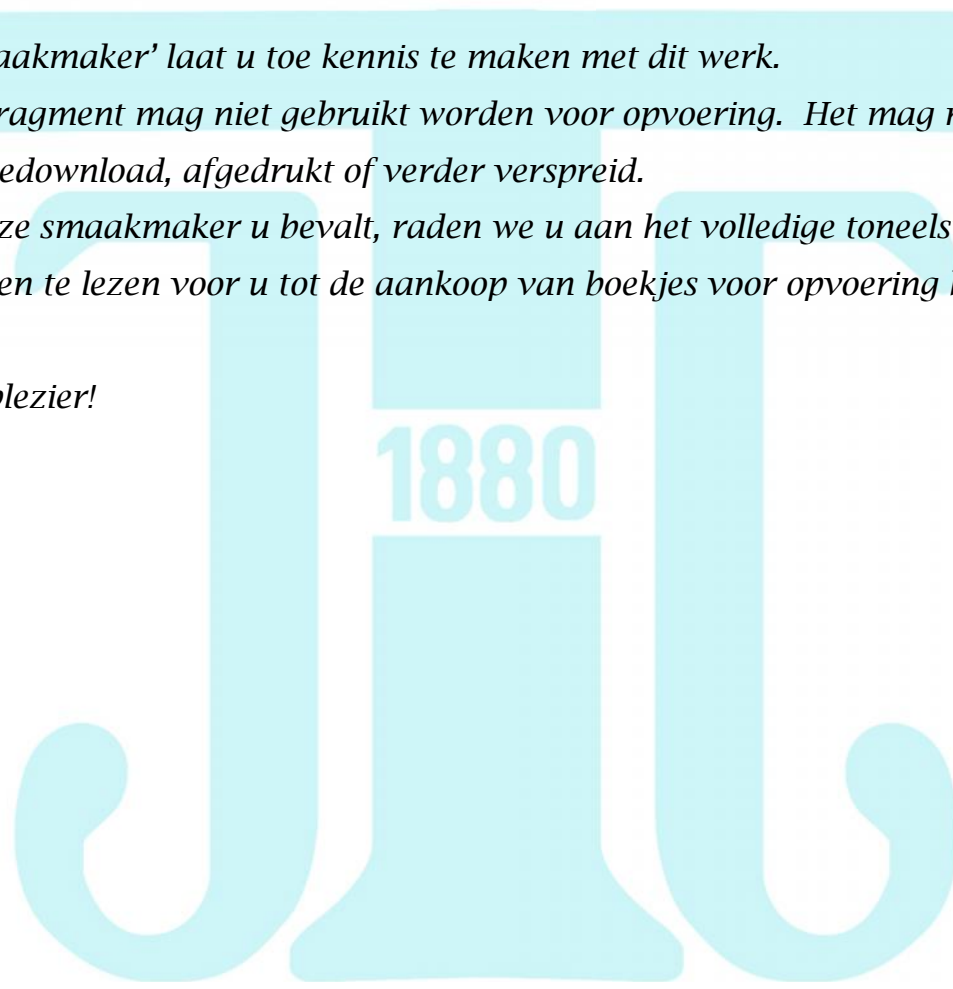
Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

CYRANO DE BERGERAC
(Cyrano de Bergerac)

Epische komedie in vijf bedrijven – in verzen

door

Edmond Rostand

Vertaald in merendeels onberijmde alexandrijnen
En enigszins ingekort door Laurens Spoor

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2007
Nr.2829

OPVOERINGSRECHT AMATEURRECHTEN

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wendt men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE C7

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *CYRANO DE BERGERAC* op te voeren moet de naam van auteur *EDMOND ROSTAND*, vert. *Laurens Spoor* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2007/0220/011
ISBN 978-90-385- 09761

© 2003 vertaling Laurens Spoor, 's-Gravenhage, Nederland
© 2007 Toneelfonds J. Janssens - deze tekstuitgave
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt in België door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

(Onbeperkte bezetting)

CYRANO DE BERGERAC
 CHRISTIAN DE NEUVILLETTE
 GRAAF DE GUICHE
 RAGUENEAU
 LE BRET
 CARBON DE CASTEL-JALOUX
 DE CADETTEN
 LIGNIÈRE
 DE VALVERT
 EEN MARKIES
 TWEEDE MARKIES
 DERDE MARKIES
 MONTFLEURY
 JODELET
 CUIGY
 D'ARTAGNAN
 BRISSAILLE
 EEN KORZELIGE MAN
 EEN MUSKETIER
 EEN SPAANSE OFFICIER
 EEN LIJFWACHT
 DE PORTIER
 EEN BURGER
 ZIJN ZOON
 EEN ZAKKENROLLER
 EEN TOESCHOUWER
 EEN WACHTER
 DE KAPUCIJN
 TWEE MUZIKANTEN
 DE DICHTERS
 DE PATISSIERS
 ROXANE
 ZUSTER MARTHE
 LISE
 DE BUFFETJUFFROUW
 MOEDER-OVERSTE MARGUERITE VAN JEZUS DE PAGES
 DE DUEÑA DE BLOEMENVERKOOPSTER
 ZUSTER CLAIRE EEN DAME
 EEN TONEELSPEELSTER EEN PRECIEUSE
 DE SOUBRETTE EEN ZUSTER

De menigte, burgers, markiezen, musketiers, zakkenrollers, patissiers, dichters, Gasconse cadetten, toneelspelers, violisten, pages, Spaanse soldaten, toeschouwers, precieuses, toneelspeelsters, nonnen, etc.

De eerste vier bedrijven spelen in 1640, het vijfde bedrijf vindt plaats in 1655.

De nummering van scène's en versregels correspondeert met de Franse tekst.

EERSTE BEDRIJF

EEN VOORSTELLING IN HET HÔTEL DE BOURGOGNE

Een voorstelling in het Hôtel de Bourgogne, in 1640. Een soort overdekte kaatsbaan, ingericht en opgetuigd als theater.

De zaal is rechthoekig en men ziet deze diagonaal: één van de wanden loopt van rechtsvoor naar linksachter en vormt daar een stompe hoek met het podium. Op dit podium staan aan weerszijden banken tegen de coulissen gepropt. Het doek bestaat uit twee dikke gordijnen die uit elkaar kunnen schuiven. Draperieën en daarboven het koninklijke wapenschild. Brede treden vanaf het podium de zaal in. Zowel links als rechts van deze trap is ruimte voor de vioolspelers. Kaarsen dienen als voetlicht.

Opzij twee galerijen boven elkaar; de bovenste is verdeeld in loges. Geen stoelen op de parterre, die hier de focus is van het theater. Op het achterste deel van de parterre, vooraan rechts dus, een paar banken die oplopen in hoogte, en - onder een trap die naar de galerijen leidt en waarvan alleen het onderste gedeelte zichtbaar is - een soort buffet, getooid met kandelaars, vaasjes met bloemen, kristallen glazen, gebakshaaltjes, stopflessen, etc.

Midden achter - onder de loges - de ingang: een hoge deur die niet meer openstaat dan nodig om de toeschouwers binnen te laten. Niet alleen op deze deur, maar ook elders, zoals boven het buffet hangen roodgekleurde affiches waarop te lezen staat: Clorise.

Als het doek opgaat, is de zaal nog halfduister en leeg. De luchters liggen op de vloer van de parterre, in afwachting van het moment dat ze worden aangestoken.

SC NE 1. - PUBLIEK, dat binnendruppelt, EDELLIEDEN, DE BURGER, LAKEIEN, PAGES, ZAKKENROLLERS, DE PORTIER, etc., later DE MARKIEZEN, CUIGY, BRISSAILLE, DE BUFFETJUFFROUW, DE VIOLISTEN, etc.

Rumoer van stemmen achter de deur. Een edelman komt verhit binnen.

DE PORTIER *achter hem aan*
Ho, ho! Betalen!

DE EDELMAN
Ik heb vrij entree!

DE PORTIER
Verklaar!

DE EDELMAN
Ik dien als lijfwacht Zijne Majesteit. Vandaar!

DE PORTIER *tegen een tweede edelman die binnenkomt*
En u daar?

TWEEDE EDELMAN
Ik betaal niet!

DE PORTIER
Maar...

TWEEDE EDELMAN
'k Ben musketier.

EERSTE EDELMAN *tegen de tweede*
Dat kan nog wel een hele tijd gaan duren hier.
't Toneel is leeg. Kom op, we schermen wat.

Ze kruisen de degens die ze bij zich droegen.

EEN LAKEI *komt binnen*
Flanquin...?...

Hé... Pssst...

TWEEDE LAKEI *al binnen*
Champagne...?

EERSTE LAKEI *haalt spellen te voorschijn uit zijn wambuis*
Kaarten. Dobbelstenen.
gaat op de grond zitten

Kom.

TWEEDE LAKEI *gaat ook op de grond zitten*

Ja!

EERSTE LAKEI *vist een stompje kaars uit zijn zak, steekt het aan en plakt het op de vloer vast*
Ik heb een beetje licht ontfutseld aan mijn baas.

EEN WACHTER *tegen een naderend bloemenverkoopstertje*
Lief van je: al in het halfdonker binnenkomen...!
Hij pakt haar bij haar middel.

EEN VAN DE EDELLIEDEN *loopt een degenstoot op*
Touché!

EEN VAN DE KAARTSPELERS
Hier: klaver!

DE WACHTER *achter het meisje aan*
'n Zoen!

DE BLOEMENVERKOOPSTER *maakt zich los*
Ze kijken...!

DE WACHTER *sleept haar mee naar een donker hoekje*
Laat maar kijken!

10 EEN MAN *gaat met een paar anderen – net als hij gewapend met proviand - op de grond zitten*
Als je hier vroeg bent, is een goeie hap nooit weg.

EEN BURGER *troont zijn zoon mee*
We gaan daar zitten, knul.

EEN KAARTSPELER
Aas!

EEN MAN *haalt een fles onder zijn jas vandaan en gaat ook zitten*
'n Zuiplap van formaat
Drinkt zijn bourgogne hier... in 't Hôtel de Bourgogne!

DE BURGER *tegen zijn zoon*
't Lijkt wel of we in een bordeel zijn aanbeland.
Hij wijst met zijn stok naar de dronkaard.
Gezuip...
Een van de edellieden botst, terwijl hij een stoot afweert, tegen hem op.
Geschermt!
Hij valt midden tussen de kaartspelers.
Gekaart!

DE WACHTER *achter hem, dringt zich nog altijd aan het meisje op*
Een zoen!

DE BURGER *sleurt zijn zoon mee*

't Is godgeklaagd!

Dan te bedenken dat in deze ambiance
Rotrou werd opgevoerd, mijn jongen!

DE JONGEMAN

En Corneille!

EEN GROEP PAGES *komt binnen, hand in hand dansend en zingend*
Tra la la la la la la la la liere...

DE PORTIER *streng tegen de pages*
En pages, geen geklier!

EERSTE PAGE *speelt de beledigde onschuld*
Waar ziet u ons voor aan, zeg...!
grijf tegen een tweede page, zodra de portier zich heeft omgedraaid:
Heb je een touwtje bij je?

TWEEDE PAGE

Mét een haak.

EERSTE PAGE

Perfect:

20 Dan kunnen we van bovenaf wat pruiken vissen.

EEN ZAKKENROLLER *groepeert tuig om zich heen*
Goed, zakkenrollertjes in spe, let nu goed op:
Vandaag is het de eerste keer dat jullie toeslaan...

TWEEDE PAGE *roept naar andere pages die zich inmiddels op de galerijen bevinden*
Hé! Hebben jullie proppenschieters?

DERDE PAGE *van boven*

Erwten ook!

Hij blaast de anderen onder de erwten.

DE JONGEMAN *tegen zijn vader*
Wat spelen ze?

DE BURGER

Clorise.

DE JONGEMAN

Wie heeft dat geschreven?

DE BURGER

Het is van Balthazar Baro. Een prachtig stuk...!
Hij loopt verder aan de arm van zijn zoon.

DE ZAKKENROLLER *tegen z'n handlangers*
...De kant daar langs de broeken moet erafgesneden!

EEN TOESCHOUWER *tegen een ander; wijst naar een hoek bovenin*
Bij de première van De Cid zat ik - kijk - dáár!

DE ZAKKENROLLER *met snaaiende vingers*
Horloges...

DE BURGER *loopt terug; tegen zijn zoon*
Grote namen zul je hier zien spelen...

DE ZAKKENROLLER *met professionele gebaren*
Zakdoeken...

DE BURGER
Montfleury...

EEN STEM *boven*
Steekt toch die luchters aan!

EEN PAGE *op de parterre*
Ha! Daar is de bediening...!

DE BUFFETJUFFROUW *duikt op achter het buffet*
Limonade, melk,
Frambozenwijn, citroenkwas...

Rumoer bij de entree.

EEN FALSETSTEM
Opzij, lomperiken!

EEN LAKEI *verbaasd*
Markiezen...! Hier op de parterre...?

EEN ANDERE LAKEI
Even maar.

Binnenkomst van een hele zwerm markiesjes.

EEN MARKIES *bij het zien van de halfllege zaal*
Wat nu! Onze entree is als die van 't gepeupel?
We zijn geen mens tot last? We trappen op geen teen?
Nou já! Poeh! Poeh!
ontwaart andere edellieden die even vóór hem zijn binnengekomen
Cuigy! Brissaille!
Uitvoerige omhelzingen.

CUIGY
Lieve schatten!
We zijn te vroeg, de kaarsen branden nog niet eens...

DE MARKIES
Breek me de bek niet open! Ik ben in een pestbui...

EEN ANDERE MARKIES
Houd moed, markies, daar is de lichtopsteker!

DE ZAAL *verwelkomt de komst van de lichtopsteker*
Ha...!

Allen scharen zich rond de luchters die hij aansteekt. Sommigen hebben plaatsgenomen op de galerijen. Beneden komt Lignière binnen met aan zijn arm Christian de Neuville. Lignière: nonchalant uiterlijk, type gedistingeerde alcoholicist. Christian, elegant maar wel wat ouderwets gekleed, tuurt zorgelijk de loges af.

SC NE 2. - DEZELFDEN, CHRISTIAN, LIGNIÈRE, later RAGUENEAU en LE BRET

40
CUIGY
Lignière!

BRISSAILLE *lacht*
En nog nuchter ook...!

LIGNIÈRE *zacht tegen Christian*
Ik stel je voor, ja?

Christian knikt.
Baron de Neuville.
Begroetingen.

DE ZAAL *juicht bij het ophijzen van de eerste brandende luchter*
Ah!

CUIGY *tegen Brissaille, met een blik op Christian*
Wel 'n frisse kop.

EERSTE MARKIES *heeft meegeluisterd*
Poeh, poeh...!

LIGNIÈRE *stelt hen aan Christian voor*
De heren Cuigy en Brissaille...

CHRISTIAN *buigt*
U te ontmoeten! Prettig

EERSTE MARKIES *tegen de tweede*
Lelijk is hij zeker niet,
Maar hij kleedt zich beroerd.

LIGNIÈRE *tegen Cuigy*
Meneer komt uit Touraine.

CHRISTIAN
Ja, ik ben nauwelijks drie weken in Parijs.
'k Treed morgen tot de garde toe, bij de cadetten.

EERSTE MARKIES *kijkt wie er in de loges plaatsnemen*
Mevrouw Aubry, daar!

DE BUFFETJUFFROUW
Limonade, melk...

DE VIOLISTEN *stemmen*
La... la...

CUIGY *tegen Christian; wijst naar de zaal die volloopt*
Een volle bak!

CHRISTIAN
Érg vol!

EERSTE MARKIES
De hele chic!
Ze sommen de - uitgedoste - dames op, in volgorde van binnenkomst in de loges. Groeten en glimlachjes over en weer.

De dames
De Guéméné...

CUIGY

En Bois-Dauphin...

EERSTE MARKIES

Ooit teer bemind

50 Door ons!

BRISSAILLE

De Chavigny...

TWEEDE MARKIES

Een wrede hartenbreekster!

LIGNIÈRE

Kijk eens, meneer Corneille is er uit Rouen.

DE JONGEMAN *tegen zijn vader*

De Academie, is die er?

DE BURGER

Met tal van leden!

EERSTE MARKIES

Nu opgelet! Onze precieus nemen plaats.

Hij fluistert de tweede markies scabreuze namen in het oor.

TWEEDE MARKIES *in zwijm*

Wát zeg je? O, mijn God, hun bijnamen zijn hemels!

Markies, je kent ze allemaal?

EERSTE MARKIES

Jawel, markies!

LIGNIÈRE *neemt Christian terzijde*

60 M'n beste, ik ging met je mee om je te steunen;

Maar *zij* komt blijkbaar niet. Ik ga weer naar de kroeg!

CHRISTIAN *smeekt*

Nee! Jij die stad en land met liedjes durft bespotten,

Blijf! Zeg mij op z'n minst voor *wie* 'k van liefde sterf.

DE DIRIGENT *slaat met zijn strijkstok op z'n lessenaar*

Uw aandacht, heren strijkers...!

Hij heft zijn strijkstok.

DE BUFFETJUFFROUW

Koekjes, suikerwater...

De violisten beginnen te spelen.

CHRISTIAN

Ik vrees dat zij koket is en verfijnd van smaak,

'k Durf haar niet aan te spreken, want ik mis de gave

Van 't woord. Zoals men tegenwoordig praat en schrijft,

Dat kan ik niet. Ik ben maar een simpel soldaatje.

Die lege loge achterin rechts is van haar.

LIGNIÈRE *wil weggaan*

70 Ik ga.

CHRISTIAN *houdt hem tegen*

Ach, blijf nog even!

LIGNIÈRE

Nee, ik kan niet blijven.

'k Word in de kroeg verwacht. Hier sterft een mens van dorst.

DE BUFFETJUFFROUW *loopt voor hem langs met een blad*
'n Glas limonade?

LIGNIÈRE

Bah!

DE BUFFETJUFFROUW

Melk?

LIGNIÈRE

Getver!

DE BUFFETJUFFROUW

Brandewijn?

LIGNIÈRE

Halt!

tegen Christian

Ik blijf nog even - om die brandewijn te proeven.

Hij gaat bij het buffet zitten. De buffetjuffrouw schenkt hem in.

HET PUBLIEK *juicht bij de binnenkomst van een mollig, monter manneke.*

Ha! Ragueneau! Ha!

LIGNIÈRE *tegen Christian*

Daar is topkok Ragueneau.

RAGUENEAU *gekleed als een banketbakker op z'n zondags; stapt direct op Lignière af*
Meneer, weet u misschien waar de heer Cyrano is?

LIGNIÈRE *stelt Ragueneau aan Christian voor*

De warmste bakker voor toneelspelers en dichters!

RAGUENEAU *in verlegenheid*

Te veel eer...

LIGNIÈRE

Houd uw mond, mecenas die u bent!

RAGUENEAU

Jawel, de heren kunnen zich bij mij te goed doen...

LIGNIÈRE

En op krediet. Zelf dichter ook.

RAGUENEAU

Dat zeggen ze.

LIGNIÈRE

80 Verzot op verzen!

RAGUENEAU

Dat is waar, voor een kwatrijntje...

LIGNIÈRE

Geeft u een grote taart...

RAGUENEAU

Geen grote, maar een kleintje!

LIGNIÈRE

Die goeierd excuseert zich nog...! En voor een ode,

Gaf u daarvoor niet...?

RAGUENEAU

Kleine broodjes!

LIGNIÈRE *streng*

Gróte broden.

- En u houdt van toneel?

RAGUENEAU

Ik ben er stapel op.

LIGNIÈRE

Ja, u betaalt met taartjes uw theaterkaartjes!

Vertel eens, onder ons, wat kostte uw entree

Vandaag?

RAGUENEAU

Vijftien tompoezen, vier marrons glacés.

spiedt om zich heen

Maar Cyrano niet hier? Daar sta ik van te kijken.

LIGNIÈRE

Waarom?

RAGUENEAU

Montfleury speelt!

LIGNIÈRE

Da's waar, die patapoef

90 Vertolkt de rol van Phaedo. Maar zou Cyrano dat

Iets kunnen schelen?

RAGUENEAU

Weet u dat dan niet? Hij heeft

Aan Montfleury - die hij niet voor zijn neus getekend

Kan zien - een speelverbod opgelegd, voor een maand.

LIGNIÈRE *aan z'n vierde glaasje toe*

Nou en?

RAGUENEAU

Montfleury speelt!

CUIGY *naderbij gekomen*

Hij kan 'm niet stoppen.

RAGUENEAU

Ho, ho!

Ik kom om dat te zien!

EERSTE MARKIES

Wie is die Cyrano?

CUIGY

Een vent die ongekend bekwaam is met rapieren.

TWEEDE MARKIES

Van adel?

CUIGY

Ja. Dient bij de garde als cadet.

wijst naar een edelman die door de zaal loopt alsof hij iemand zoekt

Zijn vriend Le Bret kan u vertellen...

roept

Hé, Le Bret!

Le Bret naar hen toe

Zoekt u soms Bergerac?

LE BRET

Jawel, ik maak me zorgen!

CUIGY

100 Is het geen uitermate wonderlijke man?

LE BRET *met warmte*

De kleurrijkste die op dit ondermaanse rondloopt!

RAGUENEAU

Hij dicht!

CUIGY

Hij schermt!

BRISSAILLE

Hij 's fysicus!

LE BRET

Hij 's musicus!

LIGNIÈRE

Om van zijn uiterlijk te zwijgen!

RAGUENEAU

Op zijn hoed

110 Drie pluimen - zijn panache - , 'n wambuis met zes slippen,
Zijn cape wordt, als de trotse staart van een fazant,
Van achteren omhooggetrokken door zijn degen,
En dan een neus...! Ach, heren! Wat een neus is dat!
Je kunt zo'n reukorgaan niet langs zien komen zonder
Dat je vertwijfeld uitroept: "Maar... hij overdrijft!"
Dan glimlach je en zegt: "Hij zet hem af..." Maar nee hoor,
Meneer de Bergerac houdt zijn neus altijd op.

LE BRET *schudt het hoofd*

120 Maar kijkt iemand ernaar, dan raakt hij buiten zinnen!

RAGUENEAU *plechtig*

Zijn zwaard is sneller dan dat van de schikgodinnen!

EERSTE MARKIES *haalt zijn schouders op*

Hij komt vast niet!

RAGUENEAU

O zeker wel...! 'k Verwed een kip
À la Ragueneau!

EERSTE MARKIES *lacht*
Afgesproken!

Uitroepen van bewondering vanuit de zaal. Roxane is verschenen in haar loge. Ze gaat voorin zitten. Haar dueña neemt achter haar plaats. Christian ziet haar niet, omdat hij de buffetjuffrouw aan het betalen is.

TWEEDE MARKIES *slaakt kreetjes*
Kijk eens wat
Een weerzinwekkend snoepig wezentje!

EERSTE MARKIES
Een perzik,
Met een aardbeienmondje!

TWEEDE MARKIES
En zó fris: je loopt
Een koutje aan het hart op als je te dichtbij komt!

CHRISTIAN *kijkt op, bemerkt Roxane en grijpt Lignière bij de arm*
Zij is het!

LIGNIÈRE *kijkt*
Zij...?

CHRISTIAN
Ja. Vlug: vertel. Mijn hart staat stil.

LIGNIÈRE *nipt van z'n brandewijn*
Zij is Magdeleine Robin, genaamd Roxane -
Verfijnd. Precieus.

CHRISTIAN
Helaas!

LIGNIÈRE
Nog ongebonden. Wees.
130 Nichtje van Cyrano - de naam viel...

Op dat moment stapt een uiterst elegante heer met een blauwe sjerp om de loge binnen en wisselt staande een paar woorden met Roxane.

CHRISTIAN *siddert*
En die man daar...?

LIGNIÈRE *inmiddels lichtelijk beneveld; knipoogt*
Ho...! - Graaf de Guiche. Gek op haar. Maar al getrouwd.
Probeert daarom Roxane met een ranzig heerschap
In 't huwelijk te laten treden, namelijk
De burggraaf de Valvert... die zich dat aan laat leunen.
Zij wil niet. Maar de Guiche is een machtig man:
Hij kan 'n eenvoudig burgermeisje ringeloren.
'k Heb trouwens in een lied zijn gluiperig gedoe
Al aan de kaak gesteld... Hij moet me erom haten!
Het slot is dodelijk... Hier, luister...

Hij staat wankelend op, heft het glas, en wil gaan zingen.

CHRISTIAN

Nee. Tot ziens nu.

LIGNIÈRE

140 Je gaat?

CHRISTIAN

Op zoek naar de Valvert...!

LIGNIÈRE

Pas maar goed op:

Hij zal je doden!

met een blik in de richting van Roxane

Wacht. Er wordt naar je gekeken.

CHRISTIAN

Je hebt gelijk!

Hij verzinkt in stille adoratie. De groep zakkenrollers koerst langzaam op hem af.

LIGNIÈRE

Ik ga. 'k Heb dorst. En in de kroeg

Wordt er op mij gewacht!

Hij vertrekt zwalkend.

LE BRET heeft de zaal doorzocht en keert terug bij Ragueneau; gerustgesteld:

Geen Cyrano.

RAGUENEAU ongelovig

En toch... toch...

LE BRET

Ik hoop maar dat hij niet 't affiche heeft gezien!

DE ZAAL

Aanvang! Aanvang!

SC NE 3. - *DEZELFDEN, behalve LIGNIÈRE; DE GUICHE, DE VALVERT, later MONTFLEURY*

EEN MARKIES *ziet hoe de Guiche de loge van Roxane uitkomt en de zaal doorkruist, omringd door kruiperige figuren, onder wie de burggraaf de Valvert.*

Wat 'n hofhouding heeft die de Guiche!

TWEEDE MARKIES

Bah...! Een Gascogner weer!

EERSTE MARKIES

Draaikonterig en kil,

Zo kruipt een slang omhoog...! We moesten hem maar paaien.

Ze gaan naar de Guiche toe.

TWEEDE MARKIES

Wat 'n schitterende linten draagt u, graaf de Guiche!

150 Hoe heet die kleur?

DE GUICHE

Die kleur noemt men 'vermorzeld Spanje'.

EERSTE MARKIES

Toepasselijk! De Spanjaarden delven weldra
In Vlaanderen het onderspit dankzij uw krijgskunst!

DE GUICHE

Ik zoek mijn plaats op. Komt u?

loopt in de richting van het podium, gevolgd door alle markiezen en andere edellieden; draait zich om en roept:
Kom, Valvert!

CHRISTIAN *als door een adder gebeten bij het horen van die naam*

De burggraaf!

Ah! Ik werp hem mijn handschoen toe, recht in 't...

steekt zijn hand in zijn zak en treft daar de hand van een zakkenroller; draait zich om
Hè, wát?

DE ZAKKENROLLER

Oei...!

CHRISTIAN *laat hem niet los*

'k Zocht een handschoen!

DE ZAKKENROLLER *met een scheve grijns*

En u vindt een hand.

verandert van toon; fluistert gehaast:

Laat los

En ik verklap u een geheim.

CHRISTIAN *houdt hem nog steeds vast*

Wat dan?

DE ZAKKENROLLER

Die hier net wegging...

Lignière...

CHRISTIAN

Nou?

DE ZAKKENROLLER

...zijn uren zijn geteld.

Een lied van hem heeft 'n hooggeplaatst persoon beledigd.

Door honderd man wordt hij vanavond opgewacht...!

CHRISTIAN

160 Op last van wie?

DE ZAKKENROLLER *chic*

Beroepsgeheim...

CHRISTIAN

Grrr! En wáár wacht dan

Die honderd man hem op?

DE ZAKKENROLLER

Op zijn weg, bij de porte

De Nesle. Waarschuwt u hem!

CHRISTIAN *laat eindelijk zijn pols los*

Maar waar vind ik hem?

DE ZAKKENROLLER

Ren alle kroegen af, en laat een briefje achter.

CHRISTIAN

Ja, ja, ik vlieg al! Honderd tegen één! Dat tuig!

liefdevolle blik op Roxane

Haar... achterlaten hier!

woedende blik op de Valvert

Met hem...! - Maar 'k moet Lignière

Gaan redden...!

Hij rent weg. - De Guiche, de Valvert, de markiezen en de rest van de edellieden zijn achter het voordoek verdwenen om plaats te nemen op de bankjes op het podium. De parterre is afgeladen. Op de galerijen en in de loges is geen lege plaats meer te bekennen.

DE ZAAL

Aanvang!

EEN BURGER *wiens pruik wegvliegt aan een touwtje, in handen van een page op de bovenste galerij*
Hé, mijn pruik!

VREUGDEKRETEN

Kijk, hij is kaal...!

170 Bravo! Geweldig, pages...! Ha! Ha...!

DE BURGER *wijst ziedend naar boven*

Kleine etter!

LACHEN EN KRETEN *die in volume afnemen*

Ha! Ha! Ah! Ah! Ah! Ah!

Doodse stilte.

LE BRET *verbaasd*

Wat valt het stil opeens...?

Een toeschouwer fluistert hem iets in het oor.

O ja...?

DE TOESCHOUWER

Ik heb het net uit goede bron vernomen.

GEFLUISTER IN DE ZAAL

Sst! - Nee...! - Ja! - In die afgeschermdde loge daar.

- De kardinaal? - De kardinaal de Richelieu, ja!

EEN PAGE

Verdomme! Kunnen we geen lol meer trappen hier...!

Drie stokslagen op de toneelvloer. Niemand beweegt nog. Gespannen afwachting.

STEM VAN EEN MARKIES *verbreekt de stilte achter het doek*

Kan deze kaars gesnoten!

ANDERE MARKIES *steekt zijn hoofd door de spleet in het voordoek*

Nog een stoel graag!

Een stoel wordt doorgegeven, over de hoofden heen. De markies pakt 'm aan en verdwijnt, niet zonder kushandjes richting loges.

EEN TOESCHOUWER

Stilte!

Opnieuw drie stokslagen. Het doek gaat open. Tableau. De markiezen aan de zijkanten van het toneel zitten in onbeschaamde houdingen. Het achterdoek stelt een blauwig pastorale-decor voor. Vier kleine, kristallen luchters verlichten het toneel. De violisten spelen zachtjes.

LE BRET *fluistert tegen Ragueneau*
Komt Montfleury meteen?

RAGUENEAU *fluistert terug*
Ja, hij begint het stuk.

LE BRET
Geen Cyrano.

RAGUENEAU
Ik heb m'n weddenschap verloren.

LE BRET
Gelukkig! Des te beter!

Een doedelzak klinkt en Montfleury komt op, een enorme gestalte in herderskostuum, een hoed, opgemaakt met rozen, op één oor; hij blaast op een met linten versierde doedelzak.

DE PARTERRE *juicht*
Bravo, Montfleury!

180 MONTFLEURY *buigt; dan in de rol van Phaedo:*
"Gelukkig hij die ver van de banaliteiten
Zijn tijd in zelfverkozen ballingschap kan slijten
En zich vrij als een briesje in het bladgroen waant..."

EEN STEM *midden uit de parterre*
Hé, fluim, verbood ik je het spelen niet voor 'n maand?

Algehele verbijstering. Iedereen draait zich om. Geroezemoes.

VERSCHILLENDE STEMMEN
Hè? - Wat? - Wie...?
In de loges staat men op om beter te zien.

CUIGY
Hij is 't!

LE BRET *geschrokken*
Cyrano!

DE STEM
Brallende brulaap,
Van dat toneel af! Ogenblikkelijk!

DE GEHELE ZAAL *verontwaardigd*
Oh!

MONTFLEURY
Maar...

DE STEM
Je stribbelt tegen?

VERSCHILLENDE STEMMEN *uit de parterre en de loges*
Sst! - Speel, Montfleury! - Niet bang zijn...!

